

az eredeti bejegyző engedélye a jelzalog bejegyzésére, valamint az okmány kiállításának helye és ideje. (12. §.) Ugyancsak kiköti ezen 12. §, hogy ily jelzalogilag terhelt hajó külföldre csakis a hitelező beleegyezésével adható el, ily módon biztosítván a zalog országban maradását.

Mint látjuk, az új törvényjavaslat is azon a (külföldön is keresztülvitt) fiction alapul, hogy a hajók ingó jellegüket megtartván, ez egy esetben tekintessenek quasi ingatlanoknak, melyekre a jelzalog bejegyezhető. Nem akarunk itt ezen feltéves jogi jogosultságára és megengedhetőségére bővebben kitérni, számunkra egyedül fontos az a tény, hogy manapság általában és a magyar gazdasági viszonyoknál fogva különösen, meg kell ragadni minden eszközt, mely új tőkék számára utat nyit és azok megszerzését megkönnyíti. Kétségtelen, hogy a külföldi tőke a magyar folyamhajózás számára lényegesen könnyebben lesz mobilizálható a lajstrom bevezetése után, mint eddig, könnyebben mobilizálható főképp a kisebb, nem államilag támogatott hajózási vállalatok részére. Emellett az esetleges belföldi tőke is ezentul kevésbé fog idegenkedni a hajózási hitelektől, mint eddig s így el kell ismernünk, hogy ez a javaslat a hajózársra kétségkívül jó hatással lenne s annak konkurrenciaképességét ugy belföldön, mint külföldön, erősen emelné. Elvben, alapgondolata szerint, tehát föltétlen támogatásra méltó ez a terv. Hogy a praktikus keresztülvitelre tervezett utak a célnak teljesen megfelelnek-e, oly kérdés, mellyel jogászvilágunknak nyilvánvalóan érdemes volna behatóan foglalkoznia.

Dr. Zádor Béla.

A fuziók illetékmentessége. A kríziseknek a gazdasági existenciákat megtizedelő hatása önmagában véve nem egészen kétségtelen, legfeljebb annyiban, amennyiben életképes és értékes egyedek is esnek áldozatul neki. A gazdasági élet összes tagjai között fenálló szoros, láncszerű kapcsolat folytán azonban a válságok gyakran az életképes elemeken is éreztetik hatásukat, ami ellen ezek természetesen előrelátással védekezni igyekeznek. A védekezés egyik leghatékonyabb formája az üzemek egyesítése, a koncentráció. A gazdasági történelem tanulsága szerint tényleg a válságok rendszerint erős lökést szoktak adni a koncentrációs mozgalomnak.

A koncentráció időszerűségét a kormány is belátta, amikor 1925 áprilisában kiadott 903/1925. P. M. számú rendeletével a fuzióknak a magas adó- és illetékterhekben rejlő akadályát megszüntette. Ennek a rendeletnek 1926 június 30-án megszűnt hatályát első ízben 1926. év végéig, majd az 5900/1926. P. M. számú rendeletével, mely január 8-án tétetett közzé, mindazon fuziókra kiterjesztette, melyek 1927 július 1. előtt kimondatnak.

A koncentráció folyamata erőteljesebben ezen kedvezmények ellenére sem indult meg mostanáig, eltekintve néhány, főleg az építő- és a malomiparban végrehajtott fuziótól. Ennek magyarázatául kétségtelenül igen súlyos okokat lehet felhozni. Talán a legkézenfekvőbbek közé tartozik az is, hogy a pengőmérlegek felállítása előtt a fuziók bázisául szolgáló értékelések túlzottan önkényesek voltak és minthogy a pengőmérlegek megszerkesztésénél a vállalatok ugyancsak egyéni felfogásuk szerint járhattak el, szükség volt egy bizonyos idő elteltére, hogy ez alatt a mérlegbe felvett adatok helyénvalósága igazolást, illetve helyes értelmezést nyerhessen. Akármilyen legyen az oka a fuziók eddigi gyér voltának, tény az, hogy a vállalatok egészen sora foglalkozik a legkomolyabb formában fuziók lehetőségei-

kel és így kétséges, hogy a kormány a gazdasági élet eminens érdekének felelt meg azzal, hogy a fuziók illetékmentességéről szóló rendelet hatályát ismételten meghosszabbította.

A rendelet hatályának meghosszabbítása azonban nem elegendő. Az eddigi — akármennyire gyér — gyakorlat a kedvezményeket taxative felsoroló rendelet egyes igen komoly hézagait mutatja ki, amelyeknek pótlása szintén multhatatlanul szükséges volna. Ezeknek a kiegészítéseknek vonatkozniok kellene egyrészt a részvénycsere útján lebonyolításra kerülő fuziók alkalmával lerovandó *értékpapírforgalmi adóra* (a 903/1925. sz. rendelet 6. §-a ebben a tekintetben nem tartalmaz eléggé világos intézkedést), másrészt a fuziók alkalmával igen gyakran elhatározott *cégváltozás* címén lerovandó bejegyzési illetékre, valamint az ugyanezen a címen az 1920. évi XXIV. t.-c. 14. §-a értelmében lerovandó illetékre. Mindezek a mentességek ugyan az alaprendelet szelleméből folynak, minthogy azonban kedvezmények kiterjesztőleg nem értelmezhetők, azokat újabb rendelet által, és pedig visszamenő hatállyal kellene újból statuálni. Nem kívánunk ehelyütt ennek a kérdésnek a részleteivel foglalkozni, hanem utalunk a fuziók gyakorlatában nagy jártassággal bíró Magyar Pálnak a Pester Lloyd 1926 november 23-i reggeli számában megjelent cikkére.

Sz. F.

Pénzügyi joggyakorlat.

A szakértői becslési díj megállapítása és abban való marasztalás tárgyában hozott határozat ellen a kir. közigazgatási bírósághoz panasszal élni nem lehet. (Közigazgatási Bíróság 21.966/925. P. sz.) Az 1920. évi XXXIV. t.-c. 53. §-ának 1., 2. és 5. bekezdésében, valamint a törvény végrehajtása iránt kiadott utasítás 63. §-ában foglalt rendelkezések alapján a rendelkező rész értelmében kellett határozni, mert a panaszolt határozat bírósági szakértői becslési díj megállapítása és szakértői becslési díjban való marasztalás tárgyában hozott, amely kérdésben a hivatkozott törvényszakasz 1. és 2. bekezdésében foglalt részletes felsorolás szerint a bírósághoz intézendő panasznak helye nincs, viszont az 5. bekezdés szerint ily ügyekben hozott pénzügyigazgatósági határozatok ellen, amelyek ellen bírói panasznak helye nincs, a m. kir. pénzügyminisztériumhoz lehet felebbezéssel élni.

Ha az illeték a vevővel szemben elévült, az eladóval szemben az illeték átszámitási időpontja, a vevővel szemben beállott elévülés idejét követő felhívás kézbesítése idejének alapulvételel állapítandó meg. (Közigazgatási Bíróság 22.753/1925. P. sz.) Panaszos özv. B. Egmondné az 1918. évi október hó 26-án kelt adásvevési szerződéssel eladta budapesti házát D. Lajosnak és nejének 820.000 korona vételáron. Az adásvételi szerződés 7. pontja szerint a vételi ügyletből kifolyólag felmerülő összes költségek, átirási illetékek, bélyegköltségek vevőket terhelik.

Az adásvétel után 1919. évi március 5-én kiszabtak 41.000 korona illetéket a vevők és eladó terhére, az iratokból kitűnőleg eladó terhére azonban akként, hogy az utóbbitól illetéket csak másodsorban fogják követelni.

A fizetési meghagyást eladó részére 1919. évi április-hó